

Landsbygdsutvecklingsåret 2008 – axplock ur Nyhetsbrevet

- Finland som tvärsektoriell föregångare inom landsbygdsolitik framgick ur en OECD-undersökning
  - ”Vår förvaltningshistorias största reform” presenterades i en mellanrapport
  - Kommunreformen har inte utvecklats servicen visade en annan rapport
  - Nytt ministerium och dataproblem ställde till det för förverkligandet av nya EU-programperioden
  - Europeiska nätverket för landsbygdsutveckling sjsattes
  - ”Babyn” Erca välkomnades under svenska Landsbygdsriksdagen
  - Strategiskt beslut togs för nordiska byarörelsens framtid när HNSL instiftades i samband med landsbygdsriksdagen på Åland
  - Finska staten garanterade att medborgarna får snabbt bredband till sina hem
  - Blue Wind blev det första byägda utvecklingsbolaget
  - Siikamäki-Peiposjärvi valdes till Årets by 2008 och Tauno Linkoranta till Årets landsbygdsaktör
  - Tavastkyro nationallandskap bästa landskapsprojektet
  - Aktionsgruppen Studiefremjandet och byaorganisationen SÖB slogs ihop till den nya föreningen *Aktion Österbotten*
  - Människans naturresurser för år 2008 var förbrukade redan i september
  - Scenario av ekonomipristagaren Krugmans teorier kan bli ett högutvecklat centrum och en mindre utvecklad ”periferi”
  - Landsbygdsuppror i svenska kommunen Ronneby
-

**FINLAND SOM TVÄRSEKTORIELL FÖREGÅNGARE INOM LANDSBYGDSPOLITIK
FRAMGICK UR EN OECD-UNDERSÖKNING**

Enligt OECD:s (Organisation for Economic Co-operation and Development) landsundersökning om den finländska landsbygdsolitiken *OECD Rural Policy Reviews: Finland*, vilken offentliggjordes (17.4), har man i Finland utvecklat ett enastående sätt att bedriva landsbygdsolitik. Styrkan är det tvärsektoriella arbetssättet, vilket Finland har förverkligat som ett av världens första länder. Men trots de här uppnådda resultaten, har landsbygdsolitikens behov i vårt land inte minskat, för de utmaningar som landsbygdsområdena står inför, ökar hela tiden. I landsundersökningen betonas Landsbygdsolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) roll. YTR sammanför den offentliga, privata och tredje sektorns aktörer, vilka arbetar med landsbygdsärenden. Med hjälp av det tvärsektoriella arbetet har de politiska beslutsfattarna fått kunskap om behoven för olika typer landsbygdsområden och de politiska grupper som berör landsbygden har man lyckats sammanföra. OECD föreslår flera rekommendationer för att utveckla det landsbygdsolitiska styret (*governance*). De lokala aktionsgruppernas roll behöver stärkas och deras institutionella växelverkan med kommunerna och de regionala aktörerna ökas. I alla

landskapens samarbetsgrupper bör man grunda egna landsbygdsavdelningar, så att man ur varje regions utvecklingsperspektiv kan diskutera själva inom regionen. OECD konstaterar, att man kunde stärka det tvärssektoriella samarbetet genom att öka den landsbygdspolitiska institutionella betydelsen utanför förvaltningens sektorstrukturer. Sålunda kan man allt bättre följa med den landsbygdspolitiska verksamheten inom olika förvaltningsområden och offentliga förvaltningsorgan. Enligt OECD skapar placeringen av YTR under jord- och skogsbruksministeriet spänningar mellan jordbruks- och landsbygdspolitik. Att lösgöra landsbygdspolitiken från sektorpolitiken, skulle poängteras av att landsbygdens utmaningar sträcker sig längre än jordbrukssektorn. Man borde dessutom ge landsbygdspolitiken en egen budget, så att man garanterar ett långsiktigt arbete och för att få de regionala aktörerna allt intensivare med i det landsbygdspolitiska arbetet. Nyckelfrågor i framtiden för den finländska landsbygdens välfärd är en ökning av den offentliga servicens jämlikhet och effektivitet, säkrandet av de icke jordbruksbundna landsbygdsföretagens konkurrensförmåga, samt förbättrandet av landsbygdens miljö för näringsverksamhet.

Genomförandet av landsundersökningen för landsbygdspolitiken fick stöd av den nationella styrgruppen, vilken försåg OECD:s forskare med behövligt bakgrundsmaterial. OECD:s representanter var två gånger i Finland år 2007: i februari träffade de landsbygdspolitikens aktörer på nationell nivå, medan fältbesöket i maj försiggick i Norra Karelen och Kajanaland, där de träffade aktörer på region- och lokalnivå. Den landsbygdspolitiska landsundersökningen från OECD beställdes av Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp YTR.

”VÅR FÖRVALTNINGSHISTORIAS STÖRSTA REFORM” PRESENTERADES I EN MELLANRAPPORT

Statens regionförvaltning indelas i två myndigheter 2010, medan landshövdingarna slopas tillsammans med länen, med undantag av Åland där statens representant fortfarande titulerar sig landshövding. Statens rätt splittrade regionförvaltning indelas i två myndigheter, den ena med tyngdpunkt på utveckling och den andra med övervakande funktioner. Ur mellanrapporten om reformen av regionförvaltningen framgår även att miljöcentralerna, vägdistrikten, arbetskrafts- och näringscentralerna, miljötillståndsverken och arbetarskyddsdistrikten skall bort. Reformens andra del är att samtidigt stärka landskapsförbunden, men huruvida landskapens antal förblir vid 19 eller mindre, är öppet. I feedbacken man fått, är de flesta nöjda med den nuvarande landskapsindelningen. Enligt förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi håller den raska tidtabellen för reformen och hänvisar till regeringsprogrammet, som utgår ifrån att de nya förvaltningsstrukturerna skall träda i kraft 2010. I slutet av mars 2009 är slutrapportens bakre gräns. Målsättningen med reformen är att förenkla administrationen, göra den mer flexibel för ärenden som går över sektorgränser, samt mer kundinriktad.

Österbottens förbunds landskapsdirektör Olav Jern hörde till dem som suttit med och arbetat fram mellanrapporten. Enligt Jern är det här det mest slarvigt gjorda betänkande han varit med om att sammanställa under sina 32 år som medlem i olika arbetsgrupper och kommissioner. Få konkreta förslag till hur strukturerna skall se ut i framtiden finns med, vilket beror främst på att ministerierna håller fast vid sina uppgifter. Det finns många uppgifter i centralförvaltningen som kunde överföras till landskapen. Däremot är Jern nöjd med att det finns en tydlig skrivning med, som klart säger att servicen på svenska skall garanteras. Inom Nylans förbund var man besviken på statens regionalförvaltning och ansåg att mellanrapporten väcker många frågor. Förbundet krävde bl.a. att ett beslut om fusion mellan Nylands och Östra Nylands förbund bör göras utan dröjsmål. Förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi lovade för sin del att landskapet Östra Nylands öde skulle avgöras under våren lopp.

KOMMUNREFORMEN HAR INTE UTVECKLAT SERVICEN VISADE EN ANNAN RAPPORT

Kommunerna har inte skapat ändamålsenliga strukturer med tanke på enhetlighet, livskraft eller pendling, konstaterades i en mellanrapport om kommun- och servicestrukturreformen (KSSR), *KSSR inleds - utvärdering av planeringskedet för kommun- och servicestrukturreformen*, som överlämnades till förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi. I en del kommuner har man lidit av brist på förtroende mellan städerna och grannkommunerna. Kommunerna har valt mellan fusioner och olika former av samarbete i social- och hälsovårdsfrågor, t.ex. värdkommunmodellen där en kommun ordnar servicen och de övriga köper den. Men blandmodeller var inte syftet med KSSR. Professor Jari Stenvall, som leder utvärderingsgruppen, konstaterade att kommunerna håller på att gå från en brokig struktur till en annan. Frågan om hur nya servicestrukturer kunde utnyttjas för att främja produktiviteten, har inte heller begrundats tillräckligt. Däremot har reformeringen av kommunstrukturen i många fall framskridit hastigare än väntat. Ändringarna i kommun- och servicestrukturerna har framför allt främjats av det politiska samförståndet som ligger till grund för KSSR, insikten om behovet av utveckling av service, exempel på föregångare, samt verkkningsfull styrning. De kommunsammanslagningsbeslut som fattats hittills kommer sannolikt att minska på antalet kommuner i början av år 2009 med ca 65 stycken, vilket är över 16 procent av det sammanlagda antalet kommuner. Den största utmaningen för verkställandet av reformen är hur man kan föra KSSR framåt, så att den verkligen blir ett verktyg för utveckling av den service som erbjuds kommuninvånarna. En viktig fråga är demokratins och de förtroendevaldas ställning och roll, framför allt inom samarbetsregionerna.

Utvärderingen av kommun- och servicestrukturreformen, som inleddes våren 2005, verkställs på uppdrag av finansministeriet och utförs av Lapplands universitet i samarbete med forskare från Tammerfors universitet. Rapporten baserar sig på kommunernas verkställighetsplaner, handlingar om reformen, samt gruppintervjuer. Slutrapporten blir färdig före slutet av februari 2009. Lagen om en kommun- och servicestrukturreform, samt förordningarna i anslutning till reformen trädde i kraft i februari 2007. Avsikten med förordningen är att stärka kommun- och servicestrukturerna, samt att utveckla sätten att producera och organisera tjänster. Reformen och ramlagen, som den styrs av, syftar till en livskraftig, funktionsduglig och enhetlig kommunstruktur, samt en täckande servicestruktur.

NYTT MINISTERIUM OCH DATAPROBLEM STÄLLDE TILL DET FÖR FÖRVERKLIGANDET AV NYA EU-PROGRAMPERIODEN

Förverkligandet av den nya EU-programperioden var ordentligt försenad, där en stor del faller på det nya arbets- och näringsministeriet, som är ansvarig aktör i Finland. Den nya programperioden startade i början av år 2007 och projekten borde våren 2008 ha varit i full gång och erbjuda arbete åt tusentals människor runt om i Finland. Men i stället fick man på landskapsförbundens och andra regionala aktörers kanslier stava sig igenom krångliga direktiv, som kom i april månad, och pröva, ifall det nya datasystemet EURA 2007 händelsevis skulle fungera som det borde. Allt var mycket försenat och de svårigheter som förorsakats, var kännbara. Erhållande av beslut gick fortfarande trögt. En del av fördröjningen berodde på att Europeiska kommissionen godkände Finlands programarbete först i september 2007. Då godkännandet kom från Bryssel, borde direktiven och datasystemen ha varit färdiga i Finland. Men så var det inte, vilket ytterligare orsakade åtminstone en åtta månaders obehövlig fördröjning. Problemet hade att göra med datasystemets utveckling, i vilket man inte satsade tillräckligt med resurser. Utanför ministeriet, alltså i regionerna, rådde även en

stark uppfattning, att bildandet av det nya ministeriet har ledde till att ansvaret var oklart, då tjänstemännen sökte sina platser i den nya organisationen. Trots att Finland som EU-land är inne i sin tredje programperiod, har skötseln av ärendena bara blivit krångligare. Förbunden i Södra Finland påminde, att kommissionen uppmanat Finland att bekanta sig med Portugals välfungerande EU-datasystem. Arbets- och näringsministeriets agerande i strukturfondsärenden har varit skadebringande för Finlands regioner, för arbetena inom programperioden borde ha kommit ordentligt igång för länge sedan. Ju mer regionerna kan sköta sina ärenden direkt med Bryssel, desto bättre.

EUROPEISKA NÄTVERKET FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING SJÖSATTES

Europeiska kommissionen sjösatte 17.10 det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling vid en toppkonferens om landsbygdsutveckling i Cypern. Via nätverket samlades politiska beslutsfattare, administratörer, forskare och andra viktiga aktörer inom området landsbygdsutveckling från hela Europeiska unionen för att skaffa sig en uppfattning om den nuvarande strategin på ett tillfredsställande sätt kan ta tag i de utmaningar som Europas landsbygd står inför. Meningen med konferensen var att den skulle bidra till att EU:s strategi för landsbygdsutveckling klarar av att hantera 2000-talets behov. Europeiska unionens strategi för landsbygdsutveckling spelar en viktig roll i de 27 medlemsstaternas landsbygdsområden, vilka täcker drygt 90 procent av unionens territorium och är hemvist för hälften av dess befolkning. Den är ett viktigt politiskt verktyg för att öka konkurrenskraften i jordbruks- och skogsbrukssektorerna, ta hand om miljön, samt stimulera tillväxten och sysselsättningen i landsbygdssamhällena. Nationella nätverk för landsbygdsutveckling förekommer redan bland många medlemsländer, vilket kommer att hjälpa dem att tillämpa system som finansieras genom EU:s landsbygdsstrategi. Det utbyte av idéer, information och erfarenhet som äger rum i dessa forum, kommer att bli än mer användbart då det sker på europeisk nivå. Synpunkterna från nätverket kommer att påverka den framtida strategin för landsbygdsutveckling. *”En bra strategi får delvis sin inspiration från goda idéer, pålitlig information och praktisk erfarenhet. Europeiska nätverket för landsbygdsutveckling kommer att underlätta för oss att dela med oss av våra erfarenheter på alleuropeisk nivå. Det kommer i sin tur att bidra till att vår strategi för landsbygdsutveckling kommer att kunna leverera ännu bättre resultat – vid en tidpunkt då vi är starkt beroende av den för att klara av allvarliga ekonomiska, miljömässiga och sociala utmaningar”*, sagt av Mariann Fischer Boel, EU-kommissionär med ansvar för jordbruk och landsbygdsutveckling.

”BABYN” ERCA VÄLKOMNADES UNDER SVENSKA LANDSBYGDSRIKSDAGEN

Under svenska Landsbygdsriksdagen 7-9.3 i Lycksele, som firade 20 år av landsbygdsutveckling, träffades många av Europas nationella byarörelser för ett första ERCA-möte. European Rural Community Association (ERCA) är tänkt att vara ett nätverk för Europas nationella byarörelser, där bygdeutvecklare entusiasmeras av, lär av och stöttar varandra. Koordinator för ”babin” ERCA är skotska Vanessa Halhead. Hon kartlade år 2003 alla bya- och bygderörelser i hela Europa och säger att det finns så många goda idéer och lösningar runt om i Europa, som vi måste samarbeta om och sprida. Enligt verksamhetschefen för Riksorganisationen Hela Sverige ska leva (HSSL), Staffan Bond, är det speciella med ERCA utbytet av erfarenheter byarörelserna emellan för att stärka landsbygden och byanivån. På så sätt kan denna första samhällsnivå, närmast medborgarna, göra sig hörd och påverka den europeiska landsbygdspolitiken. Bond säger att vi har inspirerats över gränserna i många år. Hela idén med nationellt nätverk av byar kom faktiskt från Finland i mitten av 1970-talet. Ett tjugotal nationella rörelser har visat intresse att ingå i ERCA, bl.a. från Sverige, Estland, Holland och Skottland. Sedan tidigare finns även förbundet European Rural Alliance (ERA),

som är en lobbyorganisation för landsbygdens utveckling och skall komplettera de redan starka intresseorganisationerna för jordbruket och miljön. Enligt Vanessa Halhead kommer ERCA att spela en viktig roll för att ge ERA idéer till lobbyprocessen.

STRATEGISKT BESLUT TOGS FÖR NORDISKA BYARÖRELSENS FRAMTID NÄR HNSL INSTIFTADES I SAMBAND MED LANDSBYGDSRIKSDAGEN PÅ ÅLAND
Föreningen Hela Norden ska leva (HNSL) konstituerades 20.9 i samband med den tionde finlandssvenska landsbygdsriksdagen i Mariehamn 20-21.9. Genom föreningen kommer representanter från Island, Danmark, Norge, Finland, Åland och Sverige att samarbeta för att bevaka landsbygdens intressen, ta ställning och yttra sig gemensamt i viktiga frågor. ”*Dagens beslut är strategiskt viktigt för den nordiska byarörelsens framtid. Landsbygdsfrågorna omfattar alla politikområden och erfarenhetsutbyte över nationsgränserna är därför helt nödvändigt*”, sade Karl-Erik Nilsson, ordförande i den nybildade interimsstyrelsen. Uppdraget som ordförandeland kommer att cirkulera mellan de nordiska länderna och självstyrande områden som Åland, Grönland och Färöarna. Efter Sverige står Finland näst på tur att axla ordförandeskapet. I styrelsen ingår följande personer: från Sverige ordföranden *Karl-Erik Nilsson* och första vice ordföranden *Inez Abrahamzon*, från Finland andra vice ordföranden *Risto Matti Niemi*, från Norge ledamoten *Brita Homleid Lohne*, från Danmark ledamoten *Erik Rytoft Jensen*, från Island ledamoten *Ragnar Stefansson* och från Åland ledamoten *Mikael Erickson*.

FINSKA STATEN GARANTERADE ATT MEDBORGARNA FÅR SNABBT BREDBAND TILL SINA HEM

Regeringen beslöt i aftonskolan (17.9) att staten skall gå in för att garantera, att medborgarna får snabbt bredband till sina hem. Enligt färiska internationella jämförelser har Finland hamnat på efterkälken i bredbandsutvecklingen. Sverige, där staten deltagit i utbyggnaden av datanäten, hör till både Europa- och världstoppen i snabbhet, medan Finland låg på trettonde plats i Europa i bredbandsrankingen. Regeringen beslöt att alla bör ha tillgång till en uppkoppling på 100 megabit/sekund år 2015. Ett par tusen hushåll i de avlägsnaste delarna av Finland beräknades ändå stanna utanför nätet. Centralförbundet för telekommunikation och informationsteknik (FiCom) kritiserade dock regeringen för slarvig beredning av den nya bredbandsstrategin för Finland. Den bereddes i snabb takt och utan några djupare diskussioner med branschen. Centralförbundet hoppades att den fortsatta beredningen skulle bli öppnare och att man inte låste sig vid en enda teknik.

Regeringens planer berör emellertid enbart stomnätet till ett avstånd som är mindre än två kilometer till fastigheterna. Kanslichef Pursiainen på kommunikationsministeriet och hans stab har klart sagt ifrån, att staten inte kommer att bygga distributionsnätet, utan det faller på medborgarnas eget ansvar. Så för att inte statens fina initiativ skall rinna ut i sanden, måste det till en mobilisering på landsbygden. Det behövs nya utspel, talkoanda, regionalnät och byandelslag för att infrastrukturen skall nå dem på landsbygden.

BLUE WIND BLEV DET FÖRSTA BYÄGDA UTVECKLINGSBOLAGET

Syd-Österbotten, Mellersta Österbotten, Norra Österbotten, Norra Savolax och Norra Karelen grundade Finlands, Europas och troligtvis även världens första utvecklingsbolag, Blue Wind Oy, med byarna som ägare. Bolaget sysslar med utbildning, rådgivning, ekonomiförvaltning och andra utvecklingstjänster. Blue Wind har via ägarföreningarna, Etelä-Pohjanmaan Kylät ry, Keskipohjalaiset Kylät ry, Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry, Pohjois-Karjalan Kylät ry och Pohjois-Savon Kylät ry, direkt kontakt med det egna områdets ca 1500 lokala aktörer. Men geografiskt omfattas hela landet. Blue Wind fungerar enligt normala affärsprinciper.

Till kunderna hör ministerier, tillsynsmyndigheter och andra, samt byarna själva. Enligt Blue Winds styrelseordförande Matti Mäkelä har man via sin kunskapsbank en överlägsen erfarenhet av byn och dess behov.

SIIKAMÄKI-PEIPOSJÄRVI VALDES TILL ÅRETS BY 2008 OCH TAUNO LINKORANTA TILL ÅRETS LANDSBYGDSAKTÖR

Suomen Kylätoiminta ry – Byaverksamhet i Finland rf (SYTY) valde Siikamäki-Peiposjärvi i kommunen Pieksämäki i Södra Savolax till Årets by i samband med *LOKAALI*-seminariet 4.10. Byn Siikamäki-Peiposjärvi, som ligger i staden Pieksämäki, har 300 invånare. Juryn fäste särskilt uppmärksamhet på att byn är genuin, men att man på samma gång, för att möta utmaningar och möjligheter, griper tag i saker och utvecklas. Byns trumf är en stark talkoanda och en anpassad nygemenskap för den egna livssituationen. Under de senaste åren har det flyttat över 80 nya invånare till byn. Barnafödandet uppgår till sex födselar på årsnivå. Den första byplanen gjorde man upp redan i början på 1980-talet. År 2005 övergick man till en rullande planering, vilket betyder att man granskar byns mål och förverkligandet av dem årsvis. Hedersomnämningen gick till byarna Kaunissaari i Pyttis, Kymmenedalen och Luhalahti i staden Ikalas, Birkaland. Årets landsbygdsaktör 2008 blev byombudet Tauno Linkoranta från Varsinais-Suomen Kylät ry – Egentliga Finlands Byar rf. Linkoranta hör till den s.k. unga generationens landsbygdsaktörer. Han är en frisk ”tänkare”, vars idéer och nya synsätt har kommit till nytta och gagnas såväl på bya-, landskaps- som nationell nivå. Linkoranta har gjort ett enastående arbete i etablerandet av byaverksamhet i Egentliga-Finland och lyckats skapa ett fungerande nätverk för lokala utvecklare i landskapet. Till Vägvisare för byaverksamheten korades Kauno Perkiömäki, Silja Saveljeff och Jaakko Majaranta.

År 2008 deltog från Svenska Österbottens Byar Småbönders, från Varsinais-Suomen Kylät – Egentliga Finlands Byar Vehas (Årets by i Egentliga Finland år 2007), från Västnylands Byar Vihtijärvi och från Östra Nylands Byar Kartanonmäki (Årets by i Östra Nyland 2007). En gång har en svenskspråkig by fått utmärkelsen Årets by - Björköby i Korsholm år 2000. Dessutom har byn Sundom i Vasa fått ett hedersomnämning i denna riksomfattande ”tävling”.

TAVASTKYRO NATIONALLANDSKAP BÄSTA LANDSKAPSPROJEKTET

Miljöminister Paula Lehtomäki belönade 18.11 i Ständerhuset i Helsingfors Tavastkyro nationallandskap som Finlands bästa landskapsprojekt. Projektet, som är en helhet bestående av tre landskapsprojekt, representerar Finland i tävlingen om Europas landskapspris, vilken ordnas av Europarådet 2009. Juryn fattade tycke för det föredömliga sätt man samarbetat inom projektet, som är en helhet bestående av tre landskapsprojekt, genomfört som ett samarbete mellan Tavastkyro kommun, MTK-Hämeenkyrö, Kyrön Luonto ry och Hämeenkyrö-Seura. Diskussioner fördes mellan små föreningar, invånare, och företag, där de lokala invånarna togs intensivt med i planeringen och det praktiska arbetet. De resultat som uppnåtts genom projektet, kan även tillämpas inom andra områden. Verksamheten har utformats till en praxis, enligt vilken man upprätthåller det värdefulla kulturlandskapet i Tavastkyro. I tävlingen delades hedersomnämningen ut åt organisationen för kvinnliga landsbygdsföretagare Maa- ja kotitalousnaiset och dess gåtursprojekt, samt åt byföreningen Saijas byförening rf för anläggningen av ett landskapsvårdsområde. Bästa landskapsprojektet efterlystes genom en allmän tävling, som var öppen för medborgarorganisationer, samt lokala och regionala myndigheter, vilka har skyddat, vårdat eller planerat landskap. I tävlingen deltog 21 landskapsprojekt från olika håll i Finland, där åtgärderna skall ha bidragit till att främja uppnåendet av målsättningarna i den europeiska landskapskonventionen. Det rymdes med kandidater från småskaliga evenemang ordnade av byföreningar till fleråriga projekt

styrda av regionala myndigheter. Gemensamt för alla projekt var att den lokala befolkningen deltog i landskapsvården.

Europarådets landskapspris delas ut för första gången och hör samman med europeiska landskapskonventionen som Finland anslöt sig till år 2006. Syftet med europeiska landskapskonventionen, som trätt i kraft i 29 länder och med sex länder som undertecknat den, är att främja vård, skydd och planering av landskap.

AKTIONSGRUPPEN STUDIEFRÄMJANDET OCH BYAORGANISATIONEN SÖB SLOGS IHOP TILL DEN NYA FÖRENINGEN AKTION ÖSTERBOTTEN

Den lokala aktionsgruppen Studieförbundet i Österbotten rf och den regionala byaorganisationen Svenska Österbottens Byar rf (SÖB) gick samman i en ny förening – *Aktion Österbotten*. Ärendet, som tidigare godkänts på SÖB:s höstmöte 3.11, klubbades även igenom på Studieförbundets höstmöte 25.11. Bakgrunden är att båda föreningarna delvis haft samma verksamhetsområde och målsättningar. Föreningarna, som delat samma kansli i Närpes, har tidigare samarbetat genom att ha exempelvis gemensamma seminarier. Studieförbundet har bl.a. arbetat för innovativ landsbygdsutveckling, medan SÖB befrämjat byautvecklingen inom samma område. Den nya föreningens målsättning är att skapa en stark regional utvecklingsorganisation för Österbotten. Juridiskt går det till så att SÖB upplöses och Studieförbundet byter namn till *Aktion Österbotten*. Givetvis har man även en logo. Här invid framgår logon som motiveras så här:

”De tre enheterna (KAG-blå, Leader-grön, byar-orange) binds samman i frökapselns botten där kunskap, erfarenhet och nätverk från alla ligger som grund åt våra stödtagare. De bildar även ett yttre stöd för att visa vägen och uppåt sträcker de sig lite över fröna för att agera som spjutspetsar för nya lösningar och möjligheter, för att sen låta dem växa utan övre tak.”

MÄNNISKANS NATURRESURSER FÖR ÅR 2008 VAR FÖRBRUKADE REDAN I SEPTEMBER

Från och med i tisdagen den 23 september hade människan gjort slut på alla de naturresurser som producerats år 2008. Datumet har att göra med organisationen Global Footprint Networks mätningar över hur mycket naturresurser människan använder varje år och hur stor del av dem som ännu finns till förfogande. Människans överkonsumtion är nu 40 procent större än jordens kapacitet att förnya sina resurser. Ännu för drygt tio år sedan var siffran 15 procent. Finlands stora landyta gör att mängden naturresurser per invånare är relativt stor, vilket lätt leder den felaktiga uppfattningen att förbrukningen av naturresurser och utsläppen av koldioxid ligger på rimlig nivå i Finland. Men enligt Global Footprint Networks beräkningar, som kontrollerats av Finlands miljöcentral (SYKE), var vårt ekologiska fotavtryck (alltså hur stort område som behövs för att upprätthålla människans levnadsnivå) emellertid det tredje största i hela världen år 2006.

SCENARIO AV EKONOMIPRISTAGAREN KRUGMANS TEORIER KAN BLI ETT HÖGUTVECKLAT CENTRUM OCH EN MINDRE UTVECKLAD ”PERIFERI”

Pristagaren av Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne år 2008 Paul Krugman belönades för sin forskning om utrikeshandel och ekonomisk geografi. Krugman har visat hur stordriftsfördelar påverkar handelsmönster och lokalisering av ekonomisk verksamhet. Han har förenat de tidigare åtskilda forskningsfälten utrikeshandel

och ekonomisk geografi. Krugmans ansats utgår ifrån att många varor och tjänster produceras billigare i långa serier (allmänt känt som stordriftsfördelar), medan konsumenterna samtidigt efterfrågar ett varierat utbud av varor. Det här gör att småskalig produktion för en lokal marknad ersätts av storskalig produktion för en världsmarknad, där företag med likartade produkter konkurrerar med varandra. *Den traditionella handelsteorin bygger ju på att länder är olika* och förklarar varför vissa länder exporterar jordbruksprodukter, medan andra exporterar industrivaror. *Den nya teorin förklarar varför världshandeln i själva verket domineras av länder med likartade förutsättningar, som handlar med likartade produkter*, t.ex. Sverige både exporterar och importerar bilar, vilket möjliggör specialisering och ökad stordrift med lägre priser och ett rikare varusortiment som följd. Stordriftsfördelar i kombination med sänkta kostnader för transporter är även en av förklaringarna till varför en allt större andel av befolkningen bor i städer, liksom varför likartad verksamhet koncentreras till samma platser. Sänkta transportkostnader kan i sin tur utlösa en självförstärkande process, där en växande stadsbefolkning leder till mer stordrift, högre reallöner och ett mer varierat utbud av varor. Sålunda stimuleras ytterligare inflyttning till städerna. *Paul Krugmans teorier har visat att resultatet av dessa processer kan bli att regioner delas upp i ett högutvecklat urbaniserat centrum och en mindre utvecklad "periferi"*.

LANDSBYGDSUPPROR I SVENSKA KOMMUNEN RONNEBY

Invånarna i den byn Bräkne-Hoby har ilsknat till rejält över kommunens politik. Ronneby kommun planerar nämligen att lägga ner flera skolor i ytterområdena och ta bort klasserna 7-9 i kommunens enda F-9 skola. För att stoppa avvecklingen av landsbygden, gick samhällsföreningar, intresseföreningar, föräldraråd och företagare från Ronnebys landsbygd samman och startade *Landsbygdsupproret*. Gruppen skrev ett manifest om att nedmonteringen av Sveriges landsbygd måste stoppas.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
